

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (31)

Neustrezni konservatorsko-restavratorski posegi na keramiki

ANAMARIJA DIMOVSKA

GORENJSKI
MUZEJ

Pri delu z muzejskimi predmeti se velikokrat srečamo s starimi popravili in neustreznimi restavratorskimi posegi iz preteklosti.

V nasprotju s kovino in lesom, kjer je bil dodan material enak originalnemu, je bilo za restavriranje keramike treba najti ustrežnejše načine dopolnjevanja ali spajanja obstoječih fragmentov, ki ne bi vključevali ponovnega procesa žganja. Glavna razloga za to sta predvsem spremembe, ki se med tem dogajajo, ter težave s kompatibilnostjo. Dodani materiali so se razlikovali glede na restavriranje uporabnih predmetov in predmetov s posebno

estetsko vrednostjo. Njihov nabor je bil zelo širok. Za lepljenje posameznih fragmentov med seboj so uporabljali škrobne paste, naravne gume in smole, proteinska lepila, čebelji vosek in razne maščobe. Alternativni pristop lepilom je predstavljalo mehansko spajanje, kot so kovičenje s kovinskimi zakovicami, povezovanje z vrvjo in žico, uporaba mozničkov ter spajanje s staljeno kovino. Med drugim so za dopolnjevanje uporabljali tudi blato, glino, mavec, cement, kamen, les, kovino, papir, žgano glino in druge materiale. V dvajsetem stoletju so se na tržišču pojavili sintetični

materiali, ki so nadomestili nekatere tradicionalne materiale. Njihove lastnosti so bile v veliki meri še neraziskane, kar je povzročalo težave pri kasnejšem odstranjevanju.

Po natančnem pregledu predmeta in dokumentaciji je ena izmed prvih nalog konservatorja-restavratorja odstranjevanje neustreznih predhodnih restavratorskih posegov. Za ta postopek se odločamo iz več razlogov, npr. zaradi estetskega videza predmeta, pomanjkanja spretnosti restavratorja, ki se odraža v natančnem nanosu materialov in nepravilnem izboru barvnih tonov, v namernem

Fotografija prikazuje neustrezne posege iz preteklosti in stanje po opravljenih konservatorsko-restavratorskih posegih. / Foto: Anamarija Dimovska

spreminjanju videza predmeta ter neprimernih dopolnitvah in preslikavah, ki segajo čez original. Neustrezni materiali lahko spreminjajo barvo, temnijo in propadejo celo do takšne mere, da ne opravljajo več svoje funkcije. V najslabšem primeru lahko krčenje dodanega materiala povzroči poškodbe originala.

Preden se odločimo za odstranjevanje starih

restavratorskih posegov, moramo dobro premisliti in pretehtati vse možne poškodbe in stres, ki ga bomo povzročili predmetu, predvsem v primerih, ko predhodni posegi ne ustrezajo restavratorski etiki o uporabi reverzibilnih materialov in minimalnih posegov v predmet. Kljub temu pa ima lahko star poseg kot dokument časa svojo zgodovinsko vrednost.